

รูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

Model of the Implementation According to the National Standards of Early Childhood Development Center

¹รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ และ ^{*2}พัศร์เบศรณ เวชวิริยะสกุล

¹Rungchatchadaporn Vehachart and ^{*2}Phatsarabet Wetwiriysakun

^{*}Corresponding Author

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Faculty of Education, Thaksin University, Thailand

E-mail: ¹rungchatchadaporn@tsu.ac.th, ²sopon@tsu.ac.th

Received August 10, 2023; Revised September 30, 2023; Accepted October 5, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถอดบทเรียนการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ประเมินผ่านเกณฑ์ 2) พัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และ 3) จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถาน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แนวคิดตามรูปแบบสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ได้ดำเนินการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้นแบบที่มีการปฏิบัติที่ดี จากคณะกรรมการสำนักงานสภาการศึกษาเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้นแบบครอบคลุมหน่วยงาน 6 สังกัด กลุ่มเป้าหมายคือ ครูและผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ได้ดำเนินการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จำนวน 9 แห่ง ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิด คือ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2)แบบประชุมสนทนากลุ่ม 3)แบบสัมภาษณ์ 4) แบบสังเกตสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งมีองค์ประกอบของการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 6 ประการ 2. ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ วิธีการดำเนินงาน และเงื่อนไข

ความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และ 3. ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย ในระดับผู้กำกับนโยบาย ในระดับผู้สนับสนุนนโยบาย และในระดับปฏิบัติการ

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งมีองค์ประกอบของการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 6 ประการ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ดีของการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มุ่งเป้าหมายความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

คำสำคัญ: รูปแบบการดำเนินงาน; มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ; สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

Abstract

This article aimed to 1) draw lessons learned from implementing the National Standard for Early Childhood Development (NSECD) and passing the standard criteria. 2) develop the NSECD implementing model, and 3) suggest early childhood development (ECD). Using qualitative research with teachers and administrators of nine ECD centers, passing criteria covered six working units. They were selected by a specific method. The instruments for collecting data were of four types: 1) document analysis form; 2) group discussion form 3) Interview form; 4) School observation form. Analysis of data by content analysis.

The research results were found as follows: 1) ECD centers administered the NSECD with six components of ECD. 2) The NSECD implementing model consists of principles, purposes, components, implementation, and successful conditions of the NSECD implementation. 3) Suggestions for the development of early childhood development institutions included the authoritative working unit level, the policy director level, the policy supporter level, and the practice level.

Findings from this research will be beneficial to early childhood development institutions. To have operations meet the standards of the National Early Childhood Development Center. which contains six components of early childhood development center development. which is a best practice for the operation of an early childhood development center that aims for the success of early childhood development.

Keywords: The Implementation; the National Standards; Early Childhood Development Center

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้โดยได้กำหนดในมาตรา 54 ที่ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วม ทั้งนี้ให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ก่อนเข้ารับการศึกษา ให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ได้กำหนดให้มีการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมาตรา 13 (1) ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ในการสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้กล่าวถึงการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตามเป้าหมายข้อ 3.3 ว่า สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น โดยแนวทางการพัฒนาส่งเสริมให้เด็กเล็ก (0 – 2 ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (0 – 2 ปี) และการศึกษาปฐมวัย (3 – 5 ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ การเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย พัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และสมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนและระดับสากล เพื่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนาการสมวัยอย่างรอบด้านของเด็กปฐมวัย

การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในแต่ละสังกัด พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานแตกต่างกัน ตามบริบทและข้อจำกัดในแต่ละมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยบางแห่งสามารถพัฒนาและจัดระบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาได้ดีและดีมากในบริบทที่มีข้อจำกัด (กระทรวงสาธารณสุข, 2562; กระทรวงการพัฒนา

สังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2558) จึงมีข้อเสนอแนวคิดจากการศึกษาวิจัยว่าควรศึกษาการถอดบทเรียนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาให้ได้ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และการศึกษาเทียบเคียงกับแนวปฏิบัติที่ดีจากต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น เป็นต้น เพื่อความเป็นสากลในการพัฒนาคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการสังเคราะห์ข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) จากเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในต่างประเทศ และการลงพื้นที่เพื่อถอดบทเรียนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) เพื่อสรุปผลการถอดบทเรียนและพัฒนาเป็นโครงร่างรูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนา เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพได้ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติที่กำหนด

บทความวิจัยนี้นำเสนอรูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) และนำเสนอผลการถอดบทเรียนและพัฒนาเป็นโครงร่างรูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนา เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพได้ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติที่กำหนด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ประเมินผ่านเกณฑ์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี ที่มีพัฒนาการไม่สมวัยเป็นจำนวนมาก นับเป็นวิกฤตร้ายแรงต่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ และในสภาพสังคมที่บิดา มารดา และผู้ปกครองส่วนใหญ่มองมีความจำเป็นต้องพาเด็กปฐมวัยไปรับบริการการดูแลและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ มีคุณภาพแตกต่างกันมาก ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษา

มุมมองของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ และการปฏิรูปการศึกษารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้มีการสืบค้นเอกสาร บทความ การวิจัยต่าง ๆ ตามหัวข้อดังนี้

1. มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานศึกษาพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
3. รูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จากแนวปฏิบัติที่ดี

(Good Practices) จาก 5 ประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยและต่างประเทศ ได้มีนักวิชาการศึกษาไว้ ดังนี้

สุพัตรา ยืนชีวิต (2564) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และข้อเสนอแนะ สำหรับพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป ตามลำดับ

ขวัญจิรา จำปา และ คณะ (2566) นำเสนอว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ได้รูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน (5 Quality school Model) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนองค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายภารกิจการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการประเมินผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน และองค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

ประสิทธิ์ หนูกุ่ม และคณะ (2566) นำเสนอว่า การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่เน้นวัตถุประสงค์และผลลัพธ์สำคัญมีการจัดทำแผน 2 ระดับ คือ ระดับจังหวัด และระดับสถานศึกษา โดยมีการนำนโยบายทางการศึกษา สภาพแวดล้อม ทิศทางการจัดการศึกษาและกระบวนการจัดการอาชีวศึกษามีส่วนร่วมและกลไก การขับเคลื่อนหุ้นส่วนกลยุทธ์ทางการศึกษา 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ทิพย์วรรณ สุพิเพชร (2566) นำเสนอว่า การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง โดยมุ่งเน้นในทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคโนโลยี (ให้เข้าใจถึง รู้อะไร รู้อย่างไร) ทักษะมนุษย์ (เข้าใจถึงความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์ การสังเกต จินตนาการ ความอยากรู้อยากเห็น การเชื่อมโยง อภิปัญญา) และทักษะสังคม (ให้เกิดความมั่นใจในตนเอง มีพลังงาน มีความเพียร มีความหลงใหล มีภาวะความเป็นผู้นำ การทำงานร่วมกัน การสื่อสาร)

ภูษิตา กระจำแสง และ นียดา เปี่ยมพีชนะ (2564) นำเสนอว่า แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ 1) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน 2) ด้านส่งเสริมสุขภาพ เพื่อการเรียนรู้ 3) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 4) ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภท ตามหน่วยงานที่สังกัด 5) ด้านการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย

University of British Columbia (2019) พบว่า หลักสูตรอนุบาลที่ใช้กิจกรรมเน้นการเล่น เน้นการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติและนักเรียนได้ช่วยเหลือกันในห้องเรียนทำให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ดีขึ้น การควบคุมตนเอง มีสมาธิ มีระเบียบและยังเพิ่มความสุขของเด็กในการเรียนรู้

Blaikock (2013) พบว่า แนวทางและเป้าหมายการจัดการศึกษาของชาติ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับแรกจัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการ ปี 1996 จากนั้นมีการปรับปรุงฉบับล่าสุดและเผยแพร่ในปี 2017 ถือได้ว่าเป็นหลักสูตรแกนกลางใช้สำหรับจัดการศึกษาปฐมวัยที่จัดพิมพ์ไว้ 2 ภาษาอยู่ในเล่มเดียวกันคือภาษาอังกฤษและภาษาเมารีหลักสูตรนี้เน้นการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Curriculum)

Alme (2021) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่สำหรับการมีส่วนร่วมของเด็กพบว่า ลักษณะที่เปิดกว้างและไหลลื่นของธรรมชาติสร้างพื้นที่แบบไดนามิก สำหรับการเล่นของเด็กจะกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

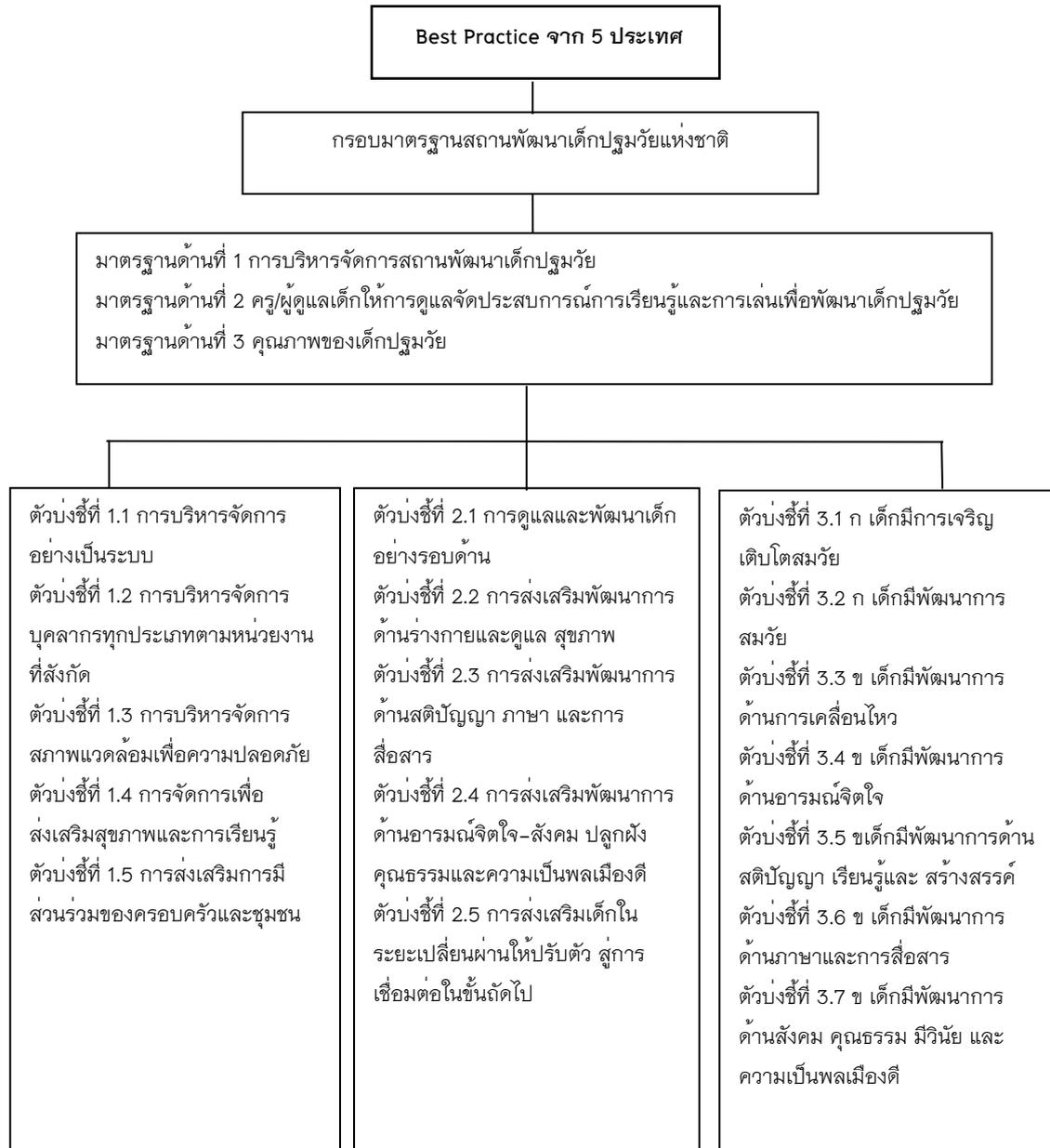
Ernst & Firdevs (2019) นำเสนอว่า สภาพแวดล้อมภายนอกที่เน้นความเป็นธรรมชาติและปลอดภัยแล้วการคำนึงถึงการเลือกวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ก็เป็นเรื่องสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย ต้องคำนึงถึงคุณภาพและเลือกใช้ให้เหมาะกับกลุ่มอายุและกิจกรรม โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่คำนึงถึงสุขภาพที่ดีของเด็กปฐมวัย

Porter-Magee (2012) พบว่า คุณลักษณะสำคัญของมาตรฐานการศึกษาแนวใหม่ มี 3 ประการ คือ 1) การพัฒนาและนำหลักสูตรแห่งชาติมาใช้ 2) มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในการพัฒนาคุณภาพครูและ 3) มีการตรวจ ติดตามผลโดยส่วนกลางเพื่อทำให้เกิดการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนได้จริง

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้พบว่า แนวปฏิบัติที่ดีของการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่เน้นการประเมินเพื่อการปรับปรุงคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและการให้บริการ การพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยวิธีองค์รวม ผ่านการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีภายใต้การปฏิบัติงานโดยใช้แนวคิดการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามกรอบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้นแบบ จำนวน 9 แห่ง ครอบคลุมหน่วยงานทั้ง 6 สังกัด ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักกรุงเทพมหานคร หน่วยงานสังกัดอื่นๆ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร และครูผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 9 สถาน

พัฒนาเด็กปฐมวัยละ 6 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 54 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4 ชนิด คือ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบประชุมสนทนากลุ่ม 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบสังเกตสถานศึกษา รวบรวมข้อมูลโดย มีระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่พฤษภาคม ถึงตุลาคม 2564 นำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

การวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยทักษิณ เลขที่ COA No. TSU 2020-013 โดยดำเนินการวิจัยด้วยการถอดบทเรียนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในระดับดีและดีมาก มีขอบเขตการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และรูปแบบการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. ถอดบทเรียนการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 9 แห่ง

3. พัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

โดยเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 สังเคราะห์เอกสารและถอดบทเรียนระยะที่ 2 พัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า แต่ละสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสภาพบริบทและความท้าทายของการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในแต่ละสังกัดที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยและข้อจำกัดในการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามองค์ประกอบของการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 6 ประการ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการและการให้บริการเด็กปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยวิธีองค์รวม 2) การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของเด็กปฐมวัย โดยความร่วมมือกับสถาบันครอบครัว 3) การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยวิธีการเรียนปนเล่น 4) การบริหารจัดการ ระบบและกระบวนการปฏิบัติงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ดำเนินงานตามกรอบกฎหมาย

ที่เกี่ยวข้องและมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 5) การทบทวน สะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน ด้วยกระบวนการวิจัย เพื่อยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและเผยแพร่องค์ความรู้ และ 6) การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ให้เป็นพลเมืองดีสู่ประชาคมโลก

2. ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ วิธีการดำเนินงาน และเงื่อนไขความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยรูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. ผลการจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยมีการจัดทำข้อเสนอแนะ เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้กำหนดนโยบาย ได้แก่ 1) หน่วยงานที่มีอำนาจควรวางนโยบายการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นวาระแห่งชาติ และเสนอให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องร่วมระดมสมองแสดงความคิดเห็น และประสานความร่วมมือโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความมั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นตามบริบทที่แตกต่างกัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ 2) ควรจัดตั้งองค์กรในลักษณะสถาบันการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ที่มีกฎหมายพิทักษ์เด็กและพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เป็นรูปธรรมรองรับการดำเนินงานในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งการดำเนินงานของสถาบันไม่ควรอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ ควรเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีภารกิจหลักในการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยจากระยะเปลี่ยนผ่านสู่วัยเรียนในระดับที่สูงขึ้น การจัดการศึกษาปฐมวัยถือเป็นภารกิจที่มีความสำคัญในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของเด็กปฐมวัย ดังนั้นการจัดตั้งสถาบันการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และพัฒนาประเทศต่อไป 3) ควรใช้มาตรฐานการประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เหมือนกัน และควรผลักดันให้มีการประเมินแบบ Site Visit 4) ควรยกเลิกการประเมินและทดสอบเด็กปฐมวัย และให้ความสำคัญประเด็นเรื่องการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้ชัดเจน เน้นย้ำการเรียนรู้เด็กเป็นรายบุคคลและเด็กพิเศษ 5) รัฐควรสนับสนุนบุคลากรปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและควรให้บุคลากรบรรจุตรงคุณวุฒิตามสาขาวิชาเอก ควรสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งเด็กยุคใหม่เรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ 6) ให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบาง 0-3 ขวบ เด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2558) ในการให้ความดูแลอย่างทั่วถึง และให้เงินอุดหนุนกลุ่มต่ำกว่า 3 ขวบ ซึ่งไม่ได้พูดถึงงบประมาณการสนับสนุนในกลุ่มนี้ 7) กำหนดคุณสมบัตินครและผู้ดูแลเด็ก ให้มีความชัดเจนโดยให้ครูและผู้ดูแลเด็กมีคุณวุฒิที่จบการศึกษาปฐมวัย โดยตรง

เป็นไปตามระเบียบมาตรฐานของประเทศ 8) กำหนดอัตราส่วนจำนวนเด็กต่อจำนวนครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นตามมาตรฐานของประเทศ และควรมีกฎหมายรองรับ กำหนดบทลงโทษให้มีความชัดเจนในกรณีที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ 9) ประสานงานกับฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการออกแบบโครงสร้างอาคาร สถานที่ในการกำกับก่อสร้างอาคาร รองรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นให้เหมาะสม และถูกต้องตามหลักพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 10) ควรมีองค์กรระดับประเทศที่รับผิดชอบการดำเนินงานด้านการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถนิยามขอบเขตของการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยและกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือเป็นแนวปฏิบัติได้ 11) การพัฒนาด้านคุณภาพเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องใช้เงินทุนในการสนับสนุนการดำเนินงาน และควรมีนโยบายเชิญชวนให้หน่วยงานอิสระเข้ามาให้ทุนสนับสนุนโดยประสานกับฝ่ายจัดเก็บภาษีในการลดหย่อนภาษีในกรณีที่ให้การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย 12) จัดทำคู่มือการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัยของประเทศ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 13) ส่งเสริมการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อและนวัตกรรมที่ใช้ในการพัฒนาครูปฐมวัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัย 14) ควรระบุนักมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง (Parent education) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่แสดงถึงกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และควรเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้กำกับนโยบาย ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายที่ชัดเจนเหมาะสมตามบริบทและความแตกต่างของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้สอดคล้องกับภารกิจที่หน่วยงานนั้นๆ สามารถทำได้ เช่น ด้านการดูแลสุขภาพและพัฒนาการของเด็กจะประสานกับหน่วยงานสาธารณสุขอย่างเป็นรูปธรรมในระดับหน่วยงาน หรือด้านโครงสร้างและสิ่งแวดล้อมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยก็จะประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลอยู่ หรือด้านสวัสดิการก็ประสานกับฝ่ายสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น 3) จัดทำระบบการติดตามการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เป็นมาตรฐานสากล 4) สนับสนุนการจัดการด้านสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก และการจัดการกับเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) สนับสนุนให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสร้างความสัมพันธ์และมีส่วนร่วมกับชุมชน 6) สนับสนุนให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยดูแลด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล เพื่อเสริมสร้างเด็กปฐมวัยในระยะเปลี่ยนผ่านให้มีความพร้อมต่อการเรียนรู้ขั้นต่อไป ตลอดจนส่งเสริมให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยองค์รวม 7) ตรวจเยี่ยมสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและจัดเสวนากับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานพัฒนาปฐมวัยที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยกำหนดเป็นปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง 8) มีแผนภูมิแสดงการทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือ

สนับสนุนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในกรณีต้องการความช่วยเหลือสามารถติดต่อกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน 9) กำหนดให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถจัดส่งบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเข้าฝึกอบรมทบทวน หรือเพิ่มพูนความรู้ในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ โดยระบุระยะเวลาและค่าใช้จ่ายที่ใช้ อย่างเป็นระบบ 10) ออกแบบระบบตรวจสอบคุณภาพเด็กปฐมวัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นระบบและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ข้อมูลเป็นปัจจุบันที่สามารถตรวจสอบได้ เพื่อสนับสนุนในการให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเร่งด่วน 11) ให้การอบรม หรือให้ความรู้ในการเตรียมผู้บริหาร เพื่อให้คำนึงถึงความสำคัญและความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัย 12) การบริหารจัดการ ควรสนับสนุนนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ 13) เพิ่มความรู้โดยให้การอบรมครูเกี่ยวกับสุขภาพเด็ก และจิตวิทยาเด็ก 14) สนับสนุนให้มีสมาคมผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนับสนุนนโยบาย 1) ในกรณีที่มีบุคลากรเพียงพอควรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศาสตร์ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในกรณีที่บุคลากรมีความรู้ความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษ 2) จัดเวทียุทธศาสตร์ให้ผู้ปกครอง ครู/ผู้ดูแลเด็ก ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย 3) จัดประชุมครู/ผู้ดูแล ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยร่วมกับหน่วยงานภายนอกที่จะเข้ามาช่วยเหลือเพื่อที่จะได้มีแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง (เช่น ด้านสุขอนามัยในการประกอบอาหาร การทำความสะอาดสถานที่ เป็นต้น) 4) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานที่ทันสมัยให้ผู้สนใจสามารถเข้าเยี่ยมชมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย 5) จัดอบรมให้ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัย เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในทักษะความเป็นผู้นำ การสื่อสาร การบริหารจัดการ และการวางแผน เพื่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด 6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบมากกว่าเดิม ควรพัฒนากระบวนการติดตามรายงานและการประเมินผลด้านการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 7) การเชื่อมโยงผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และศูนย์อนามัยในการให้การอบรมเรื่องสุขภาพเด็ก ควรให้ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมพื้นที่ธรรมชาติ การจัดบริการความปลอดภัยและสุขภาพ (Safety School) สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเป็นประเด็นที่สำคัญมากควรให้เห็นการดำเนินการที่เป็นระบบชัดเจน 8) เพิ่มกระบวนการดูแลเด็กเรียนรวม และการเรียนคละอายุ 9) การปฏิบัติที่ดีของครูในการปฏิสัมพันธ์เชิงบวกต่อเด็กปฐมวัย 30) การประเมินเด็กปฐมวัยในสถานการณ์ COVID-19 อย่างเป็นระบบชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติงานในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 1) กำหนดให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยดำเนินการโดยให้ครู/ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ได้รับการตรวจสอบสภาพประจำปีอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม 2) หน่วยงานบังคับบัญชาควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร ควรมีการพัฒนาครูปฐมวัยในด้านต่างๆ ทางวิชาการ/วิชาชีพ ในการนำสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัยและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีระบบ/กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสัดส่วนของการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของการพัฒนาผู้เรียนที่เด่นชัด 3) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการติดตั้งคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตครบทุกชั้นเรียน เพื่อให้ครูใช้ในการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญ 4) ควรมีการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีวัฒนธรรมการทำงานแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการทำงานร่วมกับผู้อื่น กระตุ้นให้เด็กได้คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นผู้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พบว่าครูปฐมวัยมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด โดยให้ความสำคัญเรื่องการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผ่านกระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของเครือข่ายเทศบาลนครสงขลา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูในสังกัดเทศบาลนครสงขลาได้มีการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ภายใต้โครงการ Chevron Enjoy Science : สนุกวิทยุ พลังคิด เพื่ออนาคต และเห็นความสำคัญของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยได้เห็นผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ภายใต้การสนับสนุนการพัฒนาจากสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสงขลา ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง และ ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ (2557) พบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการสอน และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ การพัฒนาสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยถือเป็นหน้าที่หลักสำคัญที่จะพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูที่คุรุสภา ให้ความสำคัญในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการศึกษาผ่านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ผลของการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ 1) การกำหนดทิศทางของรูปแบบ 2) กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย มี 6 ขั้นตอน ชื่อว่า

“PILOTS Model” ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 วางแผนการพัฒนา (P : Planning) ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรม (I : Information) ขั้นที่ 3 ออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ (L : Learning Design) ขั้นที่ 4 เปิดชั้นเรียน (O : Open Class) ขั้นที่ 5 สะท้อนผลการจัดประสบการณ์จากทีม (T : Team Reflection) และขั้นที่ 6 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (S : Sharing) ขั้นการพัฒนาตามรูปแบบ PILOTS Model ดังกล่าวได้จากการสังเคราะห์หลักการ ทฤษฎีและแนวคิด เพื่อได้มาซึ่งรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21 ที่มีเงื่อนไขสู่ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูปฐมวัย 3 ประการ ประกอบด้วย 1) เงื่อนไขเชิงโครงสร้างของชุมชน ได้แก่ ความพร้อมด้านทรัพยากรในการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดตารางเวลาและโครงสร้างที่สนับสนุนการทำงานแบบร่วมมือเสริมพลังอำนาจของครู 2) เงื่อนไขบรรยากาศและความสามารถในการทำงานเป็นทีมของครูปฐมวัย ผ่านการโค้ช (Coach) และการให้คำปรึกษา (Mentor) อย่างเป็นกัลยาณมิตร และ 3) เงื่อนไขภาวะผู้นำทางการของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูปฐมวัย โดยรูปแบบมีประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และยังพบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21 มีความสอดคล้องกับหลักการ วัตถุประสงค์ และขั้นตอนกระบวนการพัฒนารวมถึงมีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และมีความเป็นไปได้ในการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา ระดับมาก

ทั้งนี้ การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจแก่ครู เกี่ยวกับเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกัน ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรในการปฏิบัติงานของครูพร้อมกระตุ้นและสร้างความเชื่อมั่นให้ครูทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างมีเป้าหมายและเป็นระบบ มีการกำกับติดตามการปฏิบัติงานของครูและให้ผลป้อนกลับเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนของครูผ่านการสะท้อนคิดร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานที่คาดหวัง สอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ทองทวียิ่งยศ (2560) พบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวแปรพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา มี 4 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางการ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ทั้งนี้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 มีความสอดคล้องกับหลักการ วัตถุประสงค์ และขั้นตอนกระบวนการพัฒนารวมถึงมีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และมีความเป็นไปได้ในการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา อยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุศรา อุดทะ และ จิตติมา วรณศรี (2563) พบว่า รูปแบบมีค่าความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมาก

3. จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่พบว่าสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในภาพรวมหลังการทดลองการใช้รูปแบบสูงกว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการจุดเน้นที่สำคัญคือการร่วมกันวิเคราะห์และออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลการพัฒนาผ่านการเปิดชั้นเรียน ด้วยวิธีการประชุมสะท้อนคิดอย่างเป็นกัลยาณมิตรภายใต้การให้คำแนะนำช่วยเหลือชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยฤทธิ ปิยะศรี และ มาเรียม นิลพันธ์ (2558) ที่พบว่าครูที่มีสมรรถนะการสอนที่ดีนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการเลือกรูปแบบเทคนิควิธีการสอน สร้างสรรค์ออกแบบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อนำคิด เพื่อนร่วมทางในการพัฒนาการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3.2 ผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบ ครูปฐมวัย ที่พบว่า ครูสามารถปฏิบัติงานตามรูปแบบ PILOTS Model ในระดับมากทุกชั้น แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ผลดีในทุกชั้นตอน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าก่อนดำเนินการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เป็นไปด้วยความสมัครใจ ครูปฐมวัยมีความพร้อม ยินดีและมีความต้องการเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยา ดาสา และคณะ (2562) ที่ได้พัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้โครงการสะเต็ม พบว่าครูปฐมวัยที่ได้อาสาสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย หลังการเข้าร่วมโครงการครูปฐมวัยมีความเข้าใจและมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการสะเต็มสูงขึ้น

3.3 จากผลการประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัย พบว่า ครูปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเป็นไปตามความต้องการของการพัฒนาสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ วิธีการดำเนินงาน และเงื่อนไขความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ดังแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รูปแบบ CHILDREN

รูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ หรือที่เรียกว่า CHILDREN เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ดังนี้

1. Childhood of Holistic การบริหารจัดการและการให้บริการ การพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยวิธีองค์รวม มีพัฒนาการสมวัย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. Imagination การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของเด็กปฐมวัย โดยความร่วมมือกับสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
3. Learn to Play การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการเรียนปนเล่น
4. Direction การบริหารจัดการระบบและกระบวนการปฏิบัติงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามกรอบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
5. Reflection and Evaluation การประเมิน ทบทวน และสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ด้วยกระบวนการวิจัย เพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
6. Nation of Citizen การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยให้เป็นพลเมืองดีสู่ประชาคมโลก

การพัฒนาคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จำเป็นต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วม โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านในสภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย ผ่านการเรียนรู้ผ่านการเล่น เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์สังคมในศตวรรษที่ 21 มีหลักการของรูปแบบ 6 ประการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกภาคส่วน และเปิดโอกาสให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2) การจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 3) การให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านการเล่นอย่างอิสระ และพัฒนาการคิดและจินตนาการ 4) การจัดการเชิงพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามบริบท สังคมและวัฒนธรรม 5) การติดตาม ทบทวน และสะท้อนคิดการปฏิบัติงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 6) การมุ่งความสำเร็จในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความเป็นพลเมืองที่ดี

สรุป

การถอดบทเรียนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาให้ได้ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และการศึกษาเทียบกับแนวปฏิบัติที่ดีจากต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น เป็นต้น เพื่อความเป็นสากลในการพัฒนาคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการสังเคราะห์ข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) การศึกษามาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในต่างประเทศ และการลงพื้นที่เพื่อถอดบทเรียนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) เพื่อสรุปผลการถอดบทเรียนและพัฒนาเป็นโครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนา เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติที่กำหนดต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การถอดบทเรียนการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งมีองค์ประกอบของการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 6 ประการ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการและการให้บริการเด็กปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยวิธีองค์รวม 2) การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของเด็กปฐมวัย โดยความร่วมมือกับสถาบันครอบครัว 3) การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยวิธีการเรียนรู้ผ่านการเล่น 4) การบริหารจัดการ ระบบและกระบวนการปฏิบัติงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ดำเนินงานตามกรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 5) การทบทวน สะท้อน

คิดผลการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการวิจัย เพื่อยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและเผยแพร่องค์ความรู้ และ 6) การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ให้เป็นพลเมืองดีสู่ประชาคมโลก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำแนวทางทั้ง 6 ด้านไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ วิธีการดำเนินงาน และเงื่อนไขความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ หรือที่เรียกว่า CHILDREN เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ข้อเสนอแนะในระดับนโยบายหน่วยงานที่มีอำนาจควรวางนโยบายการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นวาระแห่งชาติ ข้อเสนอแนะในระดับผู้กำกับนโยบายควรได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในกำกับ เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้การบริหารการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ข้อเสนอแนะในระดับผู้สนับสนุนนโยบาย ควรพัฒนาและจัดให้มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและเพียงพอในการปฏิบัติงานแบบร่วมมือกันในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติการควรสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์และกิจกรรมตามมาตรฐานเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ได้แก่ การนำนโยบายการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นวาระแห่งชาติไปบรรจุไว้ในกระทรวงฯ และควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในกำกับ เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ และควรพัฒนาและจัดให้มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและเพียงพอในการปฏิบัติงานแบบร่วมมือกันในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และควรที่จะสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์และกิจกรรมตามมาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ รูปแบบ CHILDREN องค์ความรู้ที่สำคัญ คือ การถอดบทเรียนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาให้ได้ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และการศึกษาเทียบเคียงกับแนวปฏิบัติที่ดีจากต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น เป็นต้น เพื่อความเป็นสากลในการพัฒนาคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการสังเคราะห์ข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)

การศึกษามาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในต่างประเทศ และการลงพื้นที่เพื่อถอดบทเรียนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) เพื่อสรุปผลการถอดบทเรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาเป็นรูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยควรให้ความสำคัญกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านบุคลากรครูทุกคนมีวัฒนธรรมการทำงานแบบ เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการทำงานร่วมกับผู้อื่น กระตุ้นให้เด็กได้คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นผู้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558). *มาตรฐานเด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2562). *คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ขวัญจิรา จำปา, สุวดี อุปปีนใจ, ไพโรภ รัตนชูวงศ์ และ พูนชัย ยาวีราช. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(1), 430–447. สืบค้นจาก https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jmhs1_s/article/view/263300
- จรรยา ดาสา, ศิวพร ละม้ายนิล, เทพัญญา พรหมขัติแก้ว และ ณวรา สีที. (2562). การพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้โครงการสะเต็ม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 10(2), 281–294. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/humanjubru/article/view/191589>
- ณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง และ ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์. (2557). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 9(1), 713–729. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/37268>
- ทิพย์วรรณ สุพิเพชร. (2566). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาในอนาคต. *วารสารนวัตกรรมจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(2), 471–480. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/259673>

- บุญยฤทธิ์ ปิยะศรี และ มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล. *วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย*, 7(1), 97-109. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/suedureasearchjournal/article/view/33247>
- ประสิทธิ์ หนูกุ่ม, เรชา ชูสุวรรณ และ วุฒิชัย เนียมเทศ. (2566). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่เน้นวัตถุประสงค์และผลลัพธ์สำคัญ (OKRs). *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(1), 187-206. สืบค้นจาก https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jmhs1_s/article/view/261872
- ภูษิตา กระจ่างแสง และ นิยดา เปี่ยมพีชนะ. (2564). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 21(3), 239-252. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/dhammathas/article/view/248933>
- วรวิฑูรย์ ภาวทรัพย์, ลินดา นาคโปย และ สายฝน เสกขุนทด. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 20(88), 97-110. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/article/view/256126>
- อนุศรา อุดทะ และ จิตติมา วรณศรี. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 22(4), 305-316. สืบค้นจาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/187413
- Alme, H. (2021). Nature Kindergartens: A Space for Children's Participation. *Journal of Outdoor and Environmental Education*, 24(2), 113-131. <https://doi.org/10.1007/s42322-021-00081-y>
- Eliason, C., & Jenkins, L. (1994). *A Practical Guide to Early Childhood Curriculum*. London: Macmillan.
- Ernst, J., & Firdevs, B. (2019). Young Children's Contributions to Sustainability: The Influence of Nature Play on Curiosity, Executive Function Skills, Creative Thinking, And Resilience. *Sustainability*, 11(15), 4212. <https://doi.org/10.3390/su11154212>
- Ministry of Education in New Zealand. (2019). *Laws Governing Early Learning: The Rules Governing Early Childhood Education in New Zealand*. Retrieved from <https://www.education.govt.nz/early-childhood>

University of British Columbia. (2019). *Emphasizing Social Play in Kindergarten Improves Academics, Reduces Teacher Burnout*. *ScienceDaily*. Retrieved from www.sciencedaily.com/releases/2019/09/190917140317.